

2. הלכה למעשה רעיונות ליצירת מרחב חינוכי רגיש למגדר ולזהות מינית

- כדאי לזכור כי ילדים רבים גדלים במבנים משפחתיים שאינם מסורתיים. ייתכן שיש להם שני אבות, שתי אימהות, שני זוגות הורים או אב ואם להט"בים החיים בנפרד ולכל אחד מהם זוגיות משלו. **אל תניחו מראש שכל משפחה היא בהכרח קונבנציונלית.**
- במפגש טרום פתיחת שנת הלימודים או ביום ההורים, **כדאי לבדוק עם ההורים** באיזה אופן הם היו רוצים שתתייחסו אליהם בשיח עם הילד (אימא ואימא, אמא ומאמא, אבא ודדי...)
- בכל מפגש עם הורי הכיתה חשוב **להשתמש בשפה ניטרלית** ומאפשרת ככל הניתן:
  - דברו על "הורים" במקום על "אבא ואימא".
  - השתמשו בטופסי רישום לבית הספר שאינם מגבילים את האפשרויות השונות למבנה המשפחה (ראו נספח הצעה לטופס רישום).
  - הציעו דוגמות רבות בספרות, בקולנוע ובשירה להתנהגויות מגדריות מגוונות ולשלל סוגי משפחות (לדוגמה הסרט "צעצוע של סיפור" מראה משפחה יחידנית שבה האם מגדלת שני ילדים. לא ברור מהן הנסיבות שהביאו לעולם את הילדים אולם עצם הבאת משפחה שכזו נותנת לגיטימציה למשפחה זו. הספר "הסיפור על תכלת הצב וילד מחמד" מתאר קשר בין ילד לצב כאשר לכל אחד מהם שתי אימהות. המודל הזוגי הלסבי אינו עיקר הסיפור אולם עצם היותו ברקע משמעותי ותורם למגוון המשפחות הקיימות בתודעת הילדים ומאפשר נראות עבור מי שהדבר רלוונטי לחיו באופן ספציפי).
  - הקפידו להשתמש בשפה מאפשרת גם באמצעים הנשלחים להורים. לדוגמה, אם יש לילד שני אבות - כתבו על ההזמנה למסיבה "לאבות של...".
- חשוב **לשים לב למבנה המשפחתי הייחודי**, באותו אופן שתעשו זאת במקרה של הורים גרושים, הורה יחידי וכדומה. למשל, אם יש לילד שני בנים, דאגו שיהיו שני ציורים ליום המשפחה.
- חשוב **לאפשר מגוון רחב ככל האפשר של התנהגויות מגדריות**, לאו דווקא כאלה המצופות חברתית מבנים או מבנות. האמצעים לכך רבים ומגוונים, ואפשר להיות יצירתיים:
  - **בתחום השפה והשיח** - השתמשו בשפה מאפשרת מבחינה מגדרית. בחרו במושג המכיל "ילדים" במקום במושגים המגבילים "בנות" ו-"בנים", למשל העדיפו לומר: "כל הילדים יכולים לשחק במכוניות", במקום "בנים לא משחקים בבובות" או "בנות לא מתנהגות כך". התערבו כאשר הילדים עצמם ממשטרים זה את זה על פי ציפיות מגדריות, למשל ילד שאומר לחברו: "זה משחק של בנות" או "אתה רץ כמו בת", או ילדים שמקללים תוך שימוש בהומו כמילת גנאי.
  - **בתחום הפעילויות בכיתה** - הקפידו לארגן קבוצות לא על פי מגדר (בנים ובנות) אלא על פי פרמטרים משתנים שאינם תלויי מגדר, למשל על פי שמות (א-ל, מ-ת), על פי מקומות הישיבה וכדומה.
  - הציגו לילדים מודלים להזדהות של נשים העוסקות במקצועות הנחשבים גבריים, ולהפך.
- מומלץ מאוד **להחזיק בכיתה ספרות** העוסקת במשפחות מגוונות, ובכללן משפחות של הורים בני אותו המין, ומתארת סיטואציות מחיי היום-יום של ילדים הגדלים במשפחות כאלה. הקריאו את הסיפורים ושוחחו עליהם (ראו נספח ספרות מומלצת).

הלכה למעשה

- **שלב דפי צביעה המציגים משפחות מגוונות ותפקידי מגדר מגוונים** (ראו נספח).
- **מומלץ להתייחס למגוון סוגי המשפחות בכיתה באירועים רלוונטיים:** ימי הולדת, חגים, אספות הורים, יום המשפחה וכדומה. התייחסות כזו מאפשרת לכל הילדים להכיר מגוון של מבנים משפחתיים, ונותנת תחושה של הכרה ושייכות לילדים הגדלים במשפחות להט"ביות.
- הקפידו לזכור כי כל משפחה בוחרת לעצמה את מידת החשיפה והפתיחות המתאימה לה מול גורמים שונים, כגון צוות בית הספר או הורים אחרים. גלו רגישות לנקודה זו והתייעצו עם ההורים לפני שאתם משתפים אחרים במידע.
- זכרו כי חוסר תגובה ללהט"בפוביה כמוה כהסכמה וקבלה של התנהגות זו. ראו במאבק בלהט"בפוביה ובאפליה אתגר, והגיבו מיד, בתור דמות משמעותית לילדים ולהוריהם, על כל גילוי של לעג כלפי ילד שהתנהגותו המגדרית שונה מהמקובל או כלפי מבנה משפחתי של ילד בבית הספר.
- הקפידו לקרוא על הנושא וללמוד אותו כמה שניתן. ודאו שהמידע שבידיכם מעודכן ומהימן.

וכמובן - אנחנו כאן כדי לסייע, היעזרו בנו!
ארגון חוש"ן מקיים פעילויות לצוות או להורים.
לפרטים נוספים ולהזמנת פעילות:
052-5603000 | office@hoshen.org
www.hoshen.org | חפשו חוש"ן-חינוך ושינוי בפייסבוק